

Algemeen Bestuur en directie WIL
T.a.v. de heer B. van Raalte
Postbus 2708
3430 GC NIEUWEGEIN

Nieuwegein, 4 februari 2026

Zienswijze 1^e Begrotingswijziging 2026

Geacht Bestuur,

Wij verwijzen naar onze eerdere zienswijzen met betrekking tot de meerjarenbegroting en de begroting 2026.

Hieronder volgen de opmerkingen van de Cliëntenraad WIL (hierna te noemen: CRWIL) bij de **Eerste begrotingswijziging Werk en Inkomen Lekstroom**.

Pagina 2 – punt 5

Ondanks de bepalingen in de verordening (hoofdstuk 3, paragraaf 2, 5 en 6) wil de CRWIL enkele opmerkingen maken die direct betrekking hebben op de huidige structuur van de lokale werkgroepen. Deze structuur is vastgelegd in de verordening en valt in de praktijk onder het lokale gemeentebestuur, met de lokale ASD's als adviserend orgaan.

In de begroting 2026 wordt uitgegaan van een toename van het aantal cliënten (BUIG, bijzondere bijstand, LKS e.d.), met als gevolg hogere regelingskosten. De CRWIL maakt zich hierover zorgen.

Wij verwijzen in dit verband naar het rapport van Berenschot, en in het bijzonder naar de zogenoemde spinnenwebben waarin de prestaties van de WIL-gemeenten worden vergeleken met passende referentiegroepen. Uit dit rapport blijkt dat de vier gemeenten negatief afwijken waar het gaat om het aantal cliënten en de uitstroom.

De CRWIL betreurt het dan ook dat in deze begrotingswijziging wordt uitgegaan van een verdere groei van het cliëntenbestand.

Daarnaast wordt in hetzelfde rapport gewezen op een relatief hoog percentage cliënten met arbeidscapaciteit dat een participatie-uitkering ontvangt. De CRWIL benadrukt dat hoe langer cliënten in deze situatie blijven, hoe moeilijker het wordt om hen uiteindelijk te begeleiden naar betaald werk, deels gesubsidieerd werk of vrijwilligerswerk.

Een bijkomend, maar zeker niet onbelangrijk effect is dat de ontvangen BUIG-middelen en rijksbijdragen voor loonkostensubsidie aanzienlijk achterblijven bij die van de referentiegroepen. WIL loopt hierdoor substantiële inkomsten mis.

De CRWIL heeft herhaaldelijk aangedrongen op een herijking van de lokale werkteams door de individuele gemeenten. Daarbij is nadrukkelijk niet bedoeld dat lokale werkteams zouden moeten verdwijnen — integendeel — maar wel dat de aansturing naar onze mening centraal georganiseerd zou moeten worden.

Op dit moment constateert de CRWIL dat sprake is van uiteenlopend beleid tussen gemeenten, wat de uniformiteit niet ten goede komt. Dit kan naar onze mening mede bijdragen aan de tegenvallende uitstroomcijfers en het langdurig verblijf van cliënten met arbeidscapaciteit binnen WIL.

Daarbij signaleren wij onder meer:

- weinig tot geen structureel overleg tussen lokale werkteams;
- kwetsbaarheid bij ziekte en personele uitval;
- versnippering van werkgebieden, met name waar het potentiële werkplekken betreft.

Daarnaast constateert de CRWIL een gebrek aan uniform beleid rondom WerkwIJS binnen de deelnemende gemeenten. Wij verzoeken het bestuur te kiezen voor een eenduidige lijn die zowel het oplopende cliëntenbestand als de effectiviteit van WerkwIJS ten goede komt. Naar de mening van de CRWIL werkt de huidige lokale aansturing — en de wisselende politieke voorkeuren ten aanzien van WerkwIJS — niet in het belang van een optimale dienstverlening aan cliënten van WIL.

Punt 6 – Uitvoeringskosten en inhuur

De eerste begrotingswijziging voorziet tevens in een verhoging van de uitvoeringskosten, met name door extra inhuur als gevolg van vacatures en ziekte. In het programma Bedrijfsvoering wordt hier nader op ingegaan.

De CRWIL heeft eerder al aangegeven dat dit geen tijdelijk probleem betreft, maar een structureel knelpunt dat naar verwachting verder zal toenemen. Dit heeft niet alleen aanzienlijke financiële gevolgen, maar zet ook de continuïteit, voortgang van werkprocessen en inzet van specialistische kennis onder druk.

Dit kan leiden tot extra uitval en mogelijk vertrek van medewerkers die juist onmisbaar zijn. Continuïteit binnen de teams is essentieel, zowel voor de relatie tussen cliënten en klantmanagers als voor het onderhouden van duurzame contacten met werkgevers. Regelmatig wisselende tijdelijke medewerkers komen de samenwerking met werkgevers niet ten goede.

Tot slot adviseert de CRWIL om de lokale werkteams volledig in hun kracht te zetten, zodat bemiddeling naar (on)betaald werk optimaal kan plaatsvinden. Naar onze mening frustreren extra, vaak tijdelijke en niet gezamenlijk afgestemde werkzaamheden vanuit afzonderlijke gemeenten de primaire taak: het plaatsen van cliënten met arbeidspotentieel.

Het inzetten van tijdelijke krachten ter vervanging van vrijgemaakte collega's beschouwt de CRWIL nadrukkelijk niet als een structurele oplossing.

Programma Inkomen

BUIG-gelden

De tweede begrotingswijziging 2025 ging uit van € 44.178.443.

In de begroting 2026 is dit bedrag verhoogd naar € 46.175.362 (+ € 1.996.919; 4,52%).

In de begrotingswijziging 2026 wordt nu uitgegaan van € 47.123.400.

Dit betekent ten opzichte van de tweede begrotingswijziging 2025 een stijging van € 2.944.957 (6,67%).

De CRWIL spreekt hierover haar zorgen uit, aangezien de vermoedelijke inflatiecorrectie circa 3,3% bedraagt. Deze stijging lijkt daarmee te wijzen op een forse toename van het aantal cliënten.

Een tegengestelde ontwikkeling is zichtbaar bij de loonkostensubsidie (LKS). Ten opzichte van de begroting 2026 wordt hier een daling van € 415.787 voorzien. Hoewel het hier om een lager begroot bedrag gaat, acht de CRWIL deze ontwikkeling onwenselijk.

Hierdoor wordt de afstand tot de referentiegroepen, zoals beschreven in het Berenschot-rapport, verder vergroot. Daarnaast neemt de financiële druk op de deelnemende gemeenten toe, aangezien de LKS per plaatsing een gunstiger vergoeding kent dan de reguliere BUIG-middelen.

De CRWIL adviseert daarom nadrukkelijk te investeren in uitstroom via loonkostensubsidie en vanzelfsprekend ook in beschut werk.

Tot slot uit de CRWIL haar zorgen over de afname van het aantal startende ondernemers.

Programma Inkomensondersteuning

Voor 2026 wordt in totaal een hogere uitgave voorzien dan bij de oorspronkelijke begroting 2026. Met name de Wet Kinderopvang laat een sterke stijging zien van meer dan 100%.

In eerdere voorbesprekingen met het dagelijks bestuur werd gesproken over vereenvoudiging van processen, die uiteindelijk zou moeten leiden tot kostenreductie. De CRWIL begrijpt dat deze vereenvoudiging mogelijk nog niet volledig is gerealiseerd, maar constateert tegelijkertijd een forse stijging van de personeelskosten van ruim € 362.000 ten opzichte van de tweede begrotingswijziging 2025.

Programma Werk

Ten aanzien van dit programma heeft de CRWIL geen inhoudelijke opmerkingen, met dien verstande dat het programma Werk in Houten — traditioneel lager dan in de andere gemeenten — plotseling een stijging van 190% laat zien.

Programma Bedrijfsvoering

Dit programma vormt voor de CRWIL de grootste zorg. Het afgelopen jaar is gekenmerkt door het vertrek van vrijwel het volledige leidinggevende kader binnen WIL. Dit belemmert mogelijk een adequate beleidsvoering, de uitvoering van de ingezette herstructurering en een goede financiële beheersing. De CRWIL heeft hierover eerder haar zorgen uitgesproken.

De omvang van de begrote inhuur voor onder meer:

- Communicatie
- HR
- Finance & Control
- Strategie
- Teamleiding
- Directie
- Managementondersteuning

is aanzienlijk en wordt door de CRWIL als onwenselijk beschouwd. Feitelijk betreft dit vrijwel de volledige beleids- en managementaansturing van de organisatie.

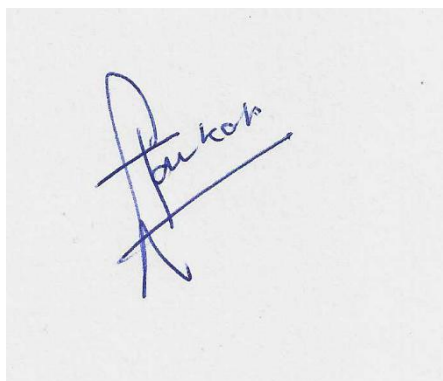
Ook de CRWIL heeft de gevolgen hiervan het afgelopen jaar ervaren, onder meer in de vorm van trage, beperkte of ontbrekende informatievoorziening, onvoldoende contact met het management en communicatie die vaak pas op gang kwam na herhaald en dringend verzoek. Tegelijkertijd spreekt de CRWIL nadrukkelijk haar waardering uit voor de medewerkers en in het bijzonder voor de teamleiders. Naar onze overtuiging is het mede aan hen te danken dat de communicatie tussen de CRWIL en WIL overeind is gebleven en dat cliënten tot op heden relatief weinig hebben gemerkt van beleidsmatige veranderingen.

Het spijt de CRWIL dat zij via deze zienswijze haar grote zorgen over de huidige ontwikkelingen en de zorgwekkende financiële tegenvallers moet uitspreken. Wij spreken daarbij de hoop en het vertrouwen uit dat in de loop van 2026 een duidelijke en positieve kentering zichtbaar zal worden.

Met vriendelijke groeten

Lennard de Kok

Secretaris Cliëntenraad WIL

A photograph of a handwritten signature in blue ink on a white background. The signature is stylized and appears to read 'Lennard de Kok'.